

ENBİYÂ SÛRESİ 68-112. ÂYETLERİ

a. İbrahim, Lut ve Nuh Aleyhisselam'ın Kıssaları

أَفَلَا تَعْقِلُونَ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ وَنَجَّيْنَاهُ
وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ
وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا

صَالِحِينَ¹

E-felâ ta'kilûn. “Hiç akıl erdiremiyor musunuz?”

Pozisyonunuzun ne kadar yanlış olduğunu, ne kadar yanlış yolda bulunduğunuzu düşünemiyor musunuz?

İbrahim *aleyhisselâm* kavmi konuşuyorlar. “Putları parçaladı. İbadethanenin içini

¹ 22/Enbiyâ, 67-72.

harabe gibi yaptı.” Yazıklar olsun size. Aklınız ermiyor mu?

Kâlû harrikûhu vensurû âlihetekum in kûntüm fâ'ilîn. “Ama bazıları da infiale gelip dediler ki: Yakın şu herifi ve ilahlarınıza böylece yardımcı olun.”

Kulnâ yâ nâru kûnî berden ve selâmen alâ ibrâhîm. “Onlar yakma işlerinin hazırlıklarını yaptılar...” Burada anlatılmıyor ama. Dağlar gibi odunları yığmışlar. Mancınığı hazırlamışlar. Mancınığın yayını germişler.

İbrahim *aleyhisselâmı* bağlamışlar. Uzak-tan bile bakarken yüzleri yakan o ateşin ortasına İbrahim *aleyhisselâmı* yayla atıyorlar.

Atmışlar mancınıkla, deniliyor. Burada yazmıyor da o.

Kulnâ yâ nâru kûnî berden ve selâmen alâ ibrâhîm.

Ama Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki:

“Biz ateşe, İbrahim *aleyhisselâm* için serin ol. Ve selametlik ol.” dedik. Yani ateş yakar ama. Hayır, onu yakmayacaksın. Ona karşı serin olacaksın.

“Soğuk olacaksın. Ve selametlik olacaksın; zarar vermeyen, onu selamette tutan bir şekilde olacaksın.” buyurduk.

Ve erâdû bihî keyden fe-ce‘alnâ humu’l-ahserîn. “Onlar İbrahim *aleyhisselâma* bir oyun oynamak istediler. Bir tuzak, hile tertiplediler ama biz onları en büyük ziyana uğrayanlar eyledik.” Kendileri zarara uğradılar. İş aleyhlerine döndü. Kendileri mahvoldular.

Ve-necceynâhu ve lûtan ile’l-ardı’l-letî bâraknâ fî-hâ li’l-âlemin. “Ve İbrahim *aleyhisselâmı* onların zulmünden kurtardık.”

Ve Lûtan. Ve İbrahim *aleyhisselâma* iman etmiş olan “Lût *aleyhisselâmı* da kurtardık.” *İle’l-ardı’l-letî bâraknâ fî-hâ li’l-âlemin.* “İnsanlar için mübarek kıldığımız Kudüs ve çevresi civarına doğru onları kurtardık.” *Ve ve-hebnâ le-hû ishâka ve-ya‘kûbe nâfileten ve küllen ce‘alnâ sâlihîn.* “Ve İbrahim *aleyhisselâma* bundan sonraki hayatında İshak adlı evladını armağan eyledik.”

Ve-ya‘kûbe nâfileten. Ve buna ilaveten “Yakub *aleyhisselâma* da sonradan onu da evlat olarak nasip ettik.”

Ve küllen ce‘alnâ sâlihîn. “Ve İbrahim aleyhisselâmı da evlatlarını da salih kimseler eyledik.”

وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ
فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا
لَنَا عَابِدِينَ^١ وَلَوْ طَآءَنَّا^٢ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَائِثَ إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسِقِينَ^٣ وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا
إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ^٤ وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ
فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ
وَنَصْرُنَا مِنْ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ^٥

Ve-ce‘alnâhum e-immeten yehdûne bi-emrinâ. “Ve onları bizim emrimiz ile insanların hidayete sevk eden önderler eyledik.”

² 22/Enbiyâ, 73-77.

Ve evhaynâ ileyhim fi'le'l-hayrâti. “Ve onlara hayırlı işler, hayırlar yapmalarını vah-yeyledik.”

Ve-ikâme's-salâti ve-îtâe'z-zekâti. “Namaz kılmalarını ve zekât vermelerini eyledik.”

Ve-kânû lenâ âbidîn. “Onlar da bu vazifeleri güzelce yaptılar. O abid kullar oldular.”

Ve lûtan âteynâhu hukmen ve 'ılmen ve necceynâhu mine'l-karyetilletî kânet ta'melü'l-habâise. “Onun ashabından olan Lût'a gelince, Lût *aleyhisselâma* hüküm, peygamberlik ve her şeyi hikmetle yapmak, yönetim, başkanlık ve ilim ihsan eyledik. Onu kötü, çirkin işler işleyen bir ahalinin, yerleşim yerinin içinden kurtardık.”

Bunlar ne işliyorlardı?

Ta'melü'l-habâise. “Habis şeyler işliyorlardı.” Homoseksüellikle meşgul idiler. “Lût *aleyhisselâmın* kavminden bazı edepsizler. Onu onlardan kurtardık. O kavmin içinden bunları çıkardık.”

Innehüm kânû kavme sevin. “Onlar kötü bir kavim idiler.”

Fâsikîn. “Allah’ın emrinden dışarıya sapsapmış, yana sapsapmış fâsık bir kavim idiler.”

Ve edhalnâhu fî-rahmetinâ innehû mine’s-sâlihîn. “Ama biz onlardan Lût *aleyhisselâmı* kurtardık ve onu rahmetimize, acıdığımız, nusrettiğimiz insanların arasına dahil eyledik.”

Innehû mine’s-sâlihîn. O da salihlerden idi, diye İbrahim *aleyhisselâmın* (?) Enbiya sûresinden 17. cüzün 328. sayfası çıktı.

Ve nûhan.

b. Davut, Süleyman ve Eyüp Aleyhümüsselam Kıssaları

Nuh *aleyhisselâmın* hikâyesini de anlatmaya gelince.

İz nâdâ min kablü. Bu İbrahim *aleyhisselâm*dan önceydi. Daha önceden biz ona niza eylemiştik. Vayheylemiştik.

Fe-stecebnâ lehû. Daha önce Nuh *aleyhisselâm* size münâcaat etmişti, nida etmişti. Dua etmişti. Biz de onun duasını kabul etmiştik.

Fe-necceynâhu ve ehlehû mine'l-kerbi'l-azîm. Kendisini de ailesi efradını da büyük bir felaketten korumuştuk. Tufan felaketinden korumuştuk.

Ve nasarnâhu. Ve ona yardım etmiştik.

Mine'l-kavmillezîne kezzebû bi-âyâtinâ. Bizim âyetlerimizi inkâr eden bir kavmin karşısında mücadelesinde kuvvetli olsun diye, ona yardım etmiştik.

Innehüm kânû kavme sevin fe-ağ-raknâhum ecme'în. O kavminden olan insanlar da çok kötü insanlar idi. Kötü bir kavim idiler.

Fe-ağ-raknâhum ecme'în. Hepsini tufana gark eyledik. Nuh *aleyhisselâm*ın duası diye Kur'ân-ı Kerîm'de yine bildiriliyor. Uzun seneler hizmet ettiği, Allah'ın emrini tebliğ ettiği halde kabul etmiyorlar. Diyor ki elini açıp:

رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا فَلَمْ يَزِدْهُمْ
دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا³

³ 71/Nûh, 5-6.

Rabbi innî de‘avtü kavmî leylen ve nehâran. “Yâ Rabbi! Ben kavmimi gece gündüz senin yoluna çağırdım. Hakka davet ettim.”

Ve-lem yezidhu duâî illâ firâran. “Benim davetime karşılık, onlar benden daha çok firar etmek, daha çok uzaklaşmak, kaçmak durumuna düştüler. Bu hissiyatlarını arttırdı.”

Ondan sonra yâ Rabbi sen bunlara cezasını ver, diye dua etmişti. İşte onun üzerine onu kurtardık, vazifesini yapmış bir peygamber olması dolayısıyla. Ve kavmini tufana gark ettik, diye bildiriyor.

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ
فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحَكْمِهِمْ شَاهِدِينَ فَفَهَّمْنَاهَا
سُلَيْمَانَ وَكَلَّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ
الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ وَعَلَّمْنَاهُ
صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لَتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ
شَاكِرُونَ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ

Ve-dâvûde ve süleymâne.

Ondan sonra Süleyman *aleyhisselâmın* ve Davut *aleyhisselâmın* ismine geçiyor.

Davut ve Süleyman isimli sevgili kullarıma gelince:

İz yehkümâni fi'l-harsi iz nefeşet fî-hi ğa-nemü'l-kavm ve künnâ li-hukmihim şâhidîn. Kavimlerinin koyunu konusunda kendilerine mürâcaat edildiğinde onların hükümleri olmuştu ve biz hükümlerine şahit idik.

Fe-fehmemnâhâ süleymâne. Ve Süleyman *aleyhisselâma* bunu bildirmiştik.

Ve-küllen âteynâ hükmen ve-'ilmen. Her birisine peygamberlik, ilim, yönetim ve önderlik ihsan etmiştik.

Ve-seharnâ mea dâvûde'l-cibâle yüsebihne ve't-tayre. Davut *aleyhisselâmla* beraber dağları tesbih eder vaziyette musahhar kılmıştik. Davut *aleyhisselâma*.

⁴ 22/Enbiyâ, 78-81.

Ve künnâ fâ'ilîn. Böyle sizin hayrette kalacağınız harikulade işleri biz yaparız. Yapmıştık onlara.

Ve-'allemnâhü san'ate lebûsin leküm lituhsıneküm min be'siküm. Ve Davut aleyhisselâma sizi savaşlarda korumak üzere zırh yapma kabiliyetini öğretmiştik.

Fe-hel entüm şâkirûn. Allah'ın bu verdiği mevkilere, makamlara; öğrettiği bu ilimlere, meziyetlere, sanatlara şükrediciler misiniz?

Ve-li-süleymâne'r-rîha âsıfeten tecrî bi-emrihî. Ve Süleyman aleyhisselâma da rüzgârları emrine vermiştik. Rüzgârları, musahhar kılmıştık. Onun emriyle eserdi.

İle'l-erdi'l-letî bâraknâ fîhâ. Bereketler ihsan ettiniz, topraklara doğru.

Ve-künnâ bi-küllî şeyin âlimîn. Biz her şeyi bilmekteyiz.

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ
ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ
أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا

لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ
مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرًا لِلْعَابِدِينَ
وَاسْمِعِيلَ وَأَدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ
وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ⁵

Eyyûb *aleyhisselâmı* da hatırla, hani Rab-
bine nidâ etmişti ki: “Yâ Rabbi bana büyük bir
hastalık, musibet geldi. Sen *Erhamürrahimin-*
sin. Şu hastalığımı izale eyle.”

Fe's-tecebnâ le-hû fe-keşefnâ mâ bi-hî
min durrin. Ve onun duasını kabul etmiştik de
ona gelen musibeti kaldırmıştık.

Ve-âteynâhü ehlehû ve mislehüm
me'ahüm rahmeten min 'indinâ ve zikrâ li'l-
âbidîn. Ve musibete uğramış, ölen çoluk ço-
cuğu yerine ona yeni aileler, çoluk çocuklar ih-
san etmiştik. Bu bizim ona olan bir rahmeti-
miz, lütfumuz, acımamız, esirgememiz dolayı-
sıyla ve âbid kullara bir hatıra, bir örnek olsun
diyeydi.

⁵ 22/Enbiyâ, 82-86.

Ve-ismâ'île ve idrîse ve ze'l-kifl. İsmail ve İdris *aleyhisselâmı*, Zülkifl *aleyhisselâmı* da hatırla ki:

c. İsmail, İdris, Zülkif, İdris, Zennun, Zekeriya ve Yahya Aleyhümüsselam'dan Bahsediş

Küllün mine's-sâbirîn. Hepsi sabreden kullardandı.

Ve-edhalnâhüm fî rahmetinâ. Hepsini rahmetimize dahil etmiştik.

Innehüm mine's-sâlihîn. Salih kullardan idiler.

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى
رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ
فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ
إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا

وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ⁶

Ve-zennûni iz zehebe müğâdiben. Ve Zennun isimli peygamberi de hatırla ki o da kavmine kızgın olarak gitmişti. “Ben onları çağırıyorum, hak yola. Kabul etmiyorlar.” diye.

Fe-zanne en-len nakdira aleyhi. Sanmıştı ki test etmeyeceğiz.

Fe-nâdâ fi'z-zulümâti en-lâ ilâhe illâ ente sübhâneke. Karanlıklarda seslenmişti, dua etmişti ki:

Lâ ilâhe illâ ente. Subhâneke. Innî küntü mine'z-zâlimîn. Yâ Rabbi senden başka ilah yok. Seni tenzih ederim. Ben zalimlerdenim. Vazifemi güzel yapamadım diye, tevazu ile böyle kendisine güzel şeyler takdir edeceğimiz sanarak böyle dua etmişti.

Fe-stecebnâ le-hû. Biz de onun münâcâtını, duasını kabul etmiştik ki:

Ve-necceynâhu mine'l-ğamm. Onu üzüntüsünden, gamından, kederinden kurtarmıştık.

⁶ 22/Enbiyâ, 83-90.

Ve-kezâlike nünci'l-mü'minîn. İşte böyle mümin kullarımızı kurtarıyoruz.

Ve-Zekerıyyâ. Zekeriya *aleyhisselâma* da gelince:

İz nâdâ rabbehû. O da Rabbine dua etmişti ki:

Rabbi lâ tezernî ferden. Yâ Rabbi beni tek başıma koyma.

Ve ente hayru'l-vârisîn. Sen herkese hayırlı varisler, hayırlı halefler veren âlemlerin Rabbi. Beni de mahrum bırakma diye, dua etmişti.

Fe-stecebnâ le-hû. Onun da duasını kabul etmiştik.

Ve-vehebnâ le-hû yahyâ. Yahya *aleyhisselâmı* evlat olarak ona ahir ömründe, ihtiyarlığında vermiştik.

Ve-aslahnâ le-hû zevcehû. Ailesini de böyle ihtiyar olmasına rağmen evlat verecek şekilde ıslah etmiştik. Ve yaşlı hallerinde evlada kavuşmuşlardı.

Innehüm kânû yüsâri'ûne fi'l-hayrâti.

Bunların hepsi iyi insanlardı. Hayırlara koşarlar, hayırlarda yarışıyorlardı..

Ve-yed'ûnenâ rağaben ve rahebâ. Ve bize gece gündüz ibadet edip, dua edip, münâcât edip, bizi severek ve bizim azabımızdan korkarak bize dualar ederlerdi.

Ve-kânû le-nâ hâşi'in. Bize karşı boyunları bükük, bağılı kullardı.

وَالَّتِي أَحْصَنْتَ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ
كُلُّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ وَحَرَامٌ
عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ حَتَّىٰ
إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ
يَنْسِلُونَ⁷

⁷ 22/Enbiyâ, 91-96.

Ve-lletî ehsanet fercehâ. Bir de namusunu çok güzel muhafaza etmiş olana gelince:

Fe-nefahnâ fı-hâ min rûhinâ. Biz ona ruhumuzu üfürmüştük.

Ve-ce‘alnâhâ ve-bnehâ âyeten li’l-âlemîn. Kendisini ve oğlunu âlemlere bir mucize ve enteresan bir olay olarak takdir eylemiştik.

Meryem validemiz gayet namuslu bir kimse olduğu halde, Allahu Teâlâ hazretlerinin lütfuyla Adem *aleyhisselâm* anasız babasız dünyaya geldiği gibi, İsa *aleyhisselâmın* da annesi var.

Bu sefer babasız dünyaya getirmeyi Allah takdir eylemişti. Bu büyük bir mucizeydi.

İnne hâzihî ümmetüküm ümmeten vâhideten ve-ene rabbüküm fa-‘büdûn. İşte bu sizin hepinizin, tek bir ümmet olarak, siz varsınız. Ben de âlemlerin Rabbi olan Allahu Azimüşşânım. Bana ibadet edin buyurmuştuk, onlara.

Ve-tekatta‘û emrahüm beynehüm. Fakat içleri aralarında ihtilafa düşürmüş, parçalamışlardı.

Küllün ileynâ râci'ûn. Hepsi bize rücû ediyorlardı,.

Fe-men ya'mel mine's-sâlihâti ve-hüve mü'minün fe-lâ küfrâne li-sa'yihî. Ama böyle gurup gurup, bölük bölük, yol yol ayrılanlardan kim salih işler işlerse ve mümin olarak yaşarsa:

Ve-innâ le-hû kâtibûne. Dünyada işlediği hayırlı işleri karşılıksız kalmaz. Küfrana maruz kalmazlar. Elbet mükâfatını görürler.

Ve-innâ le-hû kâtibûne. Çünkü biz yaptıkları işleri yazıyoruz. Melekler tarafından tespit ediliyor. İyilik yapan mükâfat görecektir. Kötülük yapan ceza çekecek.

Ve-harâmün 'alâ karyetin ehleknâhâ ennehüm lâ-yerci'ûne. Hattâ izâ futihat ye'cücü ve me'cücü ve hüm min külli hadebin yensilûne. Yecüc ve mecüc ortaya çıkarılacağı zaman onu anlatıyor.

وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا
ظَالِمِينَ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصْبُ

جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ لَوْ كَانَ هُوَ لِآءِ إِلَهَةٍ
مَا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ
وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا
الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ⁸

Ve-kterabe'l-va'dü'l-hakk. Kıyamet yaklaşmış.

Fe-izâ hiye şâhısâtün ebsâru'l-lezîne keferû. O koptuğu zaman kâfirlerin gözleri fal taşı gibi açılacak.

d. Kafirlerin Ahirette Pişmanlıkları

Ya veylenâ kad künnâ fî-ğafletin min hâzâ bel künnâ zâlimîne. O zaman durumlarını anlayacaklar. Vay be, biz bu işten ne kadar gafilmişiz! Zalimler imişiz! Diyecekler.

Inneküm ve-mâ ta'büdûne min dûni'llahi hasabü cehennem. Ey kâfirler, siz ve sizin tap-tığınız putların hepsi, cehennem odunudur.

Entüm le-hâ vâridûne. Sizler, cehenneme hepiniz gireceksiniz.

⁸ 22/Enbiyâ, 97-101.

Lev-kâne hâülâi âlihетен mâ veradühâ.
Eğer o putları hakikaten ilah olsalardı, onlar
ve kendileri cehenneme girmezlerdi.

Ve-küllün fî-hâ hâlidûne. Hâlbuki gire-
cekler. Hepsi cehennemde ebedi kalacaklar.

*Le-hüm fî-hâ zefîrun ve-hüm fî-hâ lâ-
yesme'ûne.* Orada cehennemin soluması ola-
cak. Ve onlar hiçbir şey işitemeyecekler.

*İnne'llezîne sebekat lehüm minne'l-
hüsna.* Ama mü'min olup Allah'ın kendilerine
hayırlar takdir etmiş olduğu mü'min kullara
gelince:

Ülâike anhâ müb'adûne. Onlar bu cehen-
nemin azabından mahfuz ve uzak olacaklar.
Uzaklaştırılmış olacaklar.

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ
خَالِدُونَ لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّيهِمُ
الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ يَوْمَ
نَطَوَى السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ
خَلْقِ نَعِيدُهُ وَعَدًّا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ وَلَقَدْ كَتَبْنَا

فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ
الصَّالِحُونَ⁹

Lâ-yesme'ûne hasîsehâ. Cehennemini fo-
kurtusunu duymayacaklar.

Ve-hüm fî meştehet enfüsühüm hâlidûn.
Nefislerinin beğendiği güzel mülklerde, ebedî
cennette mütenaim olacaklar.

Lâ-yehzünühümü'l-feze'u'l-ekberu. En
büyük korku, onları mahzun etmeyecek. Öteki
insanlar titrerken, korkarken; bunlarda bu ba-
his konusu bile olmayacak.

Ve-tetelekkâhümü'l-melâiketi. Melekler
onları güzel bir şekilde 'hoş geldiniz' diye kar-
şılacaklar.

Hâzâ yevmükümü'llezî küntüm tû'adûne.
Bu size Allah'ın vaad ettiği, sizin bu
mükâfâtlara ereceğiniz, cennete gireceğiniz
gün işte, diye karşılayacaklar.

⁹ 22/Enbiyâ, 102-105.

e. Kıyametin Kopuşu

Yevme natvi's-semâe ke-tayyi's-sicilli li'l-kütübi. O gün gökleri, fermanların yuvarlak dürüldüğü gibi dürüp katlayacağız. Gökler kapatılacak.

Kemâ bede'nâ evvele halkın nü'îduhû. Mahlûkâtı ilk yaratmaya başladığımız gibi tekrar gerisin geriye yok etmeye, dürüp katlayıp, yok etmeye girişeceğiz.

Va'den aleynâ. Bu bizim kullara bildirdiğimiz vaattir.

İnnâ künnâ fâ'ilîne. Biz muhakkak bu vaat ettiklerimizi yapacağız.

Ve-le-kad ketabnâ fi'z-zebûri min ba'di'z-zikri enne'l-erda yerisühâ 'ibâdiye's-sâlihûne. Zebur kitabında da daha önce indirilen zikirten sonra buyurmuştuk ki: “Yeryüzünü benim salih kullarım alacaklar.” Onlara miras kalacak, yeryüzü. Kâfirlerin eline kalmayacak. Mü'min kullarıma gelecek.

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ

وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ أَذْنُكُمْ
عَلَى سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرَى أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدٌ مَا تُوعَدُونَ
إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ
وَإِنْ أَدْرَى لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ قَالَ رَبِّ
أَحْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا
تَصِفُونَ¹⁰

Inne fî hâzâ le-belâğan li-kavmin âbidîne.

Burada abid, ibadet ehli kavimler için bir teb-
liğ, bir açıklama vardır.

Ve-mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîne. Biz seni başka bir sebeple değil an-
cak âlemlere rahmet olarak indirdik. Gönder-
dik. İrsal eyledik, ey Resûlüm.

Kul innemâ yûhâ ileyye. De ki onlara bana
Allah vahyeyiyor.

Ennemâ ilâhüküm ilâhün vâhidüne. Sizin
ilahınız tek bir ilahtır o da Allah'tır. Başka
şerîki, nazîri yoktur.

¹⁰ 22/Enbiyâ, 106-112.

f. İnanmayanların Hali

Fe-hel entüm müslimûne. Bunu kabul edip, teslim oluyor musunuz? Müslüman oluyor musunuz?

Fe in tevellev fe kul âzentüküm ‘alâ sevâin. Eğer onlar dönerlerse, kabul etmezlerse, senin tebliğini anlamazlar, inanmazlarsa:

Ve-in-edrî e-karîbün em-beîdün mâ-tû‘adûne. Bilmiyorum ki Allah’ın size vaat ettiği, tehdit ettiği o cezalar yakında mı gelecek başınıza. Yoksa uzak zamanda mı gelecek.

İnnehû ya’lemü mâ-tektümûne. O sözün âşikâre söyleneni de bilir. Söylemeyip de içinizde sakladığınız niyetlerinizi de bilir Allahu Teâlâ hazretleri.

Ve-in-edrî le-‘allahû fitnetün le-küm ve metâ‘un ilâ-hînin. Yoksa sizin başınıza birden azap gelmemesi bir imtihan mıdır?

Yoksa bir müddet sizi Allah nimetler içinde yaşatıp, ondan sonra mı başınıza balyoz gibi felaket inecek, bilmiyorum.

Kâle Rabbi' hküm bi'l-hakkı. Dedi ki Peygamber Efendimiz: “Yâ Rabbi hak ile hükmet.” Hakkı yap.

Ve-rabbünâ'r-rahmânü'l-müste'anü alâ mâ-tesifûne. Yâ Rabbi tebliğ ettik. Kâfirler bir tarafta, biz bir tarafta. Bizim aramızda Hak olarak, Hak ile hükmet. Yani bize hakkımızı ver.

Kâfirlerde hakları neyse alsın. Aramızda sen hâkim ol. Mahkeme-i kübrâda sen hakemlik yap yâ Rab.

Bizim Rabbimiz rahmandır, müsteamdır. Kendisinden yardım istenen güç, kuvvet sahibidir.

'Alâ mâ tesifûne. “Ey kâfirler; sizin uydurduğunuz, söylediklerinize karşı biz Rabbimize dayanmışız. Yardımı ondan isteriz.” de ey Resûlüm. İster inansınlar ister inanmasınlar.

Böyle birçok peygamberin hikâyesi anlatılan bir bölüm geldi. Onu okumuş olduk. Allah *celle celalüh*'ün kâinatın yaratıldığı, insanların yaratıldığı zamandan beri bu iman ve küfür

meselesi mücadelesinde bizi mü'minler cephesinden ayırmasın.

Bizi sevdiği mü'min kullarından eylesin. Peygamber Efendimiz'in şefaatine erdirdsin. Bu isimlerini saydığımız peygamberlerin şefaatine, iltifatına erdirdsin.

Hepsi mahşer gününde Peygamber Efendimiz'in *livaü'l- hamdi* altında peygamberler, sıddıklar, şehitler, salihler toplanacak. Bizi de onlarla beraber o bayrağın altında toplasın.

Cennette Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin. Rızasına vasıl eylesin. Rıdvân-ı ekberine erdirdsin. Firdevs-i Âlâ'ya dâhil eylesin. Havz-ı Kevser'den doya doya içmeyi nasip eylesin.

Cemaliyle müşerref eylesin. Habîb-i Edîbi'ne komşu eylesin. Dünyada da güzel yüzünü, sık sık görmeyi nasip eylesin.

Bi hürmeti esrâ-ı sûreti'l-Fatiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15 Muharrem 1413 / 16.07.1992

Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

